

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Praedicatorum Friburgensium lector - Cod. Ettenheim-Münster 191

Weisser, Philipp

[S.l.], 1628-1929

Dubium secundum

[urn:nbn:de:bsz:31-117415](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117415)

Concedo minore; non representat aliqd
privativum, seu negativu, nego minore
eodem modo distingues minorem secundu
syllogismi in argumento facti; ad rem
ergo signi sat e ut representet vel
aliqd positivum, vel aliqd privativu,
num aut negativu.

conclusio.
Signu aut p
positivum, aut
privativu seu
negativum.

Dubium secundum
Quotuplex sit signum,
et quid unumquodq
eorum

Multipliciter dividunt signum
Auctores q tu divisiones oes ad nos
pprie non spectant.

sa.
Signi divi
sio 3plex.

Prima divisio signi triplex e.
Aliud e signu commemorativum;
Aliud demonstrativum
Aliud prognosticum.

Signum commemorativum, quod pte, po.
nisi aliqd in memoriam reducit,
vel representat. n. g. Iris in caelo
e signum commemorativum, qd representat
rem

Signum Comem
morativum.

vere signu
q falsa
maior
illam
itiam, ali
it representat.
u fare cog
potentia
u, nihil
concedo mi
ego minore.
bone signi
a; qd de rat
representare
it, e signu
positivum,
aliud a se
mentia pakt.
hil, signu nihil
non sig. seu.
ego definitio
hin quid omni
stimum,
coru

Signū demon, 20.
Stratum.

rem presentem, scilicet: diluuium mundi.
Signum Demonstratiuum est, quod aliquam
rem presentem demonstrat. u. g. Cæta
rubicunda uespere
Hinc et signū demonstratiuum quod rem
presentem scilicet: ignem representat.

Signū Prog, 30.
nosticum.

Signum Prognosticum est illud, quod
aliquam rem futura demonstrat. u. g.
Cæta rubicunda uespere; futuram
sequentis diei serenitatem indicat.
Aut cometa futuram siccitatem
Hinc illi et ex stellam aspectu aliquid futurum
præmittant, prognostici uocari solent.
Sed hæc distinctio signi non est generis
in suas species proprias, sed inquam subiecti
in accidentia cum idem numero signum
hanc triplicem rationem representanda sibi
propit, uendicare: u. g. Sacrum Sacrosanctum
Eucharistia, Est signum commemoratiuum
quod signum uel in memoria rednat, pte,
ritam præsentem Est et signum demon,
Stratum quod signum rem presentem scilicet: gram
cibantem. Est et signum prognosticum,
quia signum futuram. Et de hac distinc-
tione quod nunc sit satis.

Alij

Alij dicitur
et per eum
habundant illud
et eandem
u. g. signum
tm signum gra
et ad hoc signum
dicitur et eam re
licet eam non
in ut supra h
num signum u
aliquam rem
u. g. Imago
num speculat
eo quod aliquid
lum exercet
Iuxta distinctio
num sunt et
lum non fal
procedenda e.
Tertia Dicitur
rem e, quod de
nate, et in sign
tuto; Signum

2a Divisio.

Signum practicum, et Speculativum.

i. Practicum.

Alii dividunt signum in practicum et Speculativum; s. Practicum signum appellatur illud, quod non tantum significat rem, sed et eandem causat. Vt n. g. Sacta non tantum significant gratiam, sed et eam causant. et ad hoc signum practicum possunt reduci omnia ea respectu suorum effectuum. licet ea non obtineant veram rationem signi ut supra habitam. s. Speculativum, 2. Speculativum aliquam rem, quam tamen non causat: ut n. g. Imago summi Pontificis est signum Speculativum, quia tamen representat ab eo quod aliquam causalitatem in illo exercet.

Græcè distinctio vel divisio signi cum fuerit et procedens prout ad proprium nomen falere videlicet simili modo prout eundem a. s.

3a Divisio

Signum Natæ et ad placitum.

i. Naturale

Tertia Divisio signi, et magis ad rem eam, qua dividitur in signum natæ et in signum ad placitum seu ex insti- tuto; Signum natæ est illud quod ex propria natura

num mundi
e, q. aliqua
rat. n. g. Sacta
hinc q. rem
representat.
e illud quod
constat n. g.
futuram
indicat.
citatem
in aliq. futurum
vocari solet.
n. g. generis
in subiecti
in vero signum
tentando sibi
in Sacrosanctam
memorabilem
rednat, p. t.
in deum,
tem s. e. gram
prop. n. g. cum
de hac distinc.
Alij

nāa et ex propriis rei principis hoc ē in
 dependenter ab aliquo extrinseco nīm
 representandi aliud a se obtinet, et non
 ex voluntate seu in positione libera
 homin. Ut n. g. Imago Caesaris ē signum
 nate Caesaris, q̄a ex sua nāa quatenus tā
 liter depicta et ex propriis suis principis
 et non ex voluntate et libitu homin
 Caesarem representat. Ita et vestigium
 in ignis et signum nate dr.

Notm 10. circa
 definit: signi
 natis.

Circa hanc definitionem signi natis
 notandum 10. Natio signa sūt ubiq; terra,
 rum unum oēs nates corā et eadem, q̄
 p̄bat. Nam nāa nāa unum oēs nates ē
 eadem, q̄o et oīa signa natio, q̄a ab ip̄s,
 sa nāa suam significatē accipiunt,
 erunt eadem.

Notm 20

Notandum 20. significatē signi na-
 tatis ita esse cum ea connexa, ut nulla vis
 agentis natis eam possit auferre, nisi
 forte ipsam nāam destruat. Quō huius
 q̄a significatō signi natis sepe nāa,
 q̄o nisi destruat ipsa nāa non poterit
 auferri significatō signi natis.

Notm 30.
 Significatō signi
 natis reale.

Notandum 30. significatē signi na-
 tatis ē eandem aliquā realem, et non
 quid confictum, tm̄ ab intellectu seu ens
 raris

raris, ab ip̄s
 Nam signa
 et nāa; q̄o
 raris. Probab
 ty raris non
 ab intellectu
 nāa solum.
 natis n. g. f
 necno possit
 et signa signi
 nāa, vel ex ea
 cum ea. Pr
 lectu non p̄t
 natis, q̄o sig
 dependens,
 ens raris sed
 placitum seu
 placito et no
 tal; id ē q̄ m
 vera inpositi
 tabernam ē
 dicitur, q̄o tm̄
 et non ex p̄p
 le; nam q̄ he
 nāa unum nēn
 ra, ita et ip̄s

raris, ut quidam volunt. Probatur hoc
 Nam significatio signi natis oritur a propria
 et non a re; quod est reale, et non respectu
 raris. Probatur consequentia: quia respectu
 raris non oritur a propria nisi sed tunc
 non solum. Antecedens probatur positio est
 natis n. g. fames et est, natis ignis
 et signatio signi natis oritur ex propria
 non, vel ex causa, vel saltem est propria
 cum ea. Probatur. 2o. ablato si intel-
 lectu non potest auferre representationem signi
 natis, ergo significatio signi natis non
 est dependens, ab intellectu; ergo nec
 ens raris, sed quod reale. Signum vero ad
 placitum sicut ex instituto est quod ex bene-
 placito et voluntate hominum aliquid represen-
 tat: id est, quod nunc representantur: tunc ex his
 vera impositione hominum. n. g. Hedera ante
 tabernaculum est signum ad placitum quod nunc ven-
 dibilis, quia tunc ex mera impositione hominum
 et non ex propria natura signi nunc vendibilis,
 re: nam si hedera significaret ex propria
 natura nunc vendibile, ubi cumque esset hede-
 ra, ibi et esset nunc vendibile.

Conclusio.

Signum ad placitum.

Quare

ipius hoc est in
 extrinseco nunc
 obtinet, et non
 sitione libera
 tanis et signum
 non quatenus ha-
 fuerit principis
 libitu hominum
 et vestigium
 is, sicut reprae-
 tr.
 signi natis
 (et ubi, terra,
 et eadem, quod
 non est natis
 natis, ergo ab ip-
 accipiunt,
 nem signi na-
 ta, ut nulla mis-
 t auferre, nisi
 nat. Quod huius
 raris signi natis,
 a non potest
 ni natis,
 nem signi na-
 realem, sed non
 illud seu ens
 raris

Rursus omnes voces, q signant res, quas
concepimus rationem signi ad placitum
habent, u. g. Haec vox, Homo; tunc signum
ad placitum, in qtm signi nam humana,
nam: qd q haec vox ho, significat nam hu-
manam, hnt ex libera homin inposi-
sc: nam humana inposuerunt.

Concl: signi Natis,
et ad placitum.

Ex hac definitione colligitur qd signa ad pla-
citum non representant et figere apud oes,
eodem modo sunt signa natura. Colligit et. post
se autem vi illam figentem ad libitu

Signum ad placitum: sim
non e idem
apud oes
N. Haec 3a arg:
achres/ant. 3 ty
de sig: nati. 1309
vide. 17.

Probatum, frigo et nisi signum ad placitum
ex libera voluntate aut qdam alia coitas homin
res ad aliqd scdm instituta solet; imo voluntas
homin e qd in sa radia e principiu, ex quo fige
na ad placitu sua hauriant figentem. Sed haec, no e
eadem qm oes; nam plures sunt resp: et plures
sunt vi versa, imo contraria voluntates homin: qd
figna ad placitu no signant, aut representant res apud

sig: ad placit: pt
a voluntate tolli.

oes eodem modo
Probatum, figentem ad placitu quoniam ipis
eodem modo et in pte homin: qd figent il-
ex libera voluntate et in pte homin: qd figent il-
lom non e fige, sed pt tolli ad libitu. patet consen:
ga cum resp: habeant libera potem imponendi fig-
taem illis signis, possunt q libitu unum signum, q uno
do, hoc representat ab al accipere, et constitutere ut figet
aliquid aliud u. g. una respub: q constituit hberam
ut figeret unum vendibile pt hanc figentem ad he,
dera tollere et instituire ut figet longe aliqd aliud
to figent signum ad placitu no e imobilitate sed et
libere tolli. Ex his visetur figentem illam qd in sig-
nis, placitu ee tm respectu vel volentem vnde qd in sig-
relatum realem ut de signo nati dictu. Probatum

signum ad placi.
et esse relatum
reale. et non
relatum realem.

Probatum haec;
no paulo ante q
fuit no qd volu-
habet; qd volu-
hae creata qd pro
representant in re
pt a voluntate e
reale; sed tm or-
natu ab respectu
propterea qd si
reale; vel in de-
alio; et habet re-
reale. Ma: patet
haec figent signum
homin qd in pte
ab intellectu dice
ut qd volu- in h
geble et mo reale
Probatum frigit
qum qd tm resp: qd
illud qd existit
qum qd resp: qd
aut alioq; sed
+ cum quib; man-
tatis sed; qd tm
figent in pte
formale fige
intelligibile e
qum qd resp: qd
representat qd qd
copulati qd centu-
hae qum qd centu-
Sicut illud qd
figent qd se facit

est signum ad placitum et tu figat ex propria
na; go definitio signi ad placitum, nota bene
signata, patet ma: pbat mi. hoc vox ho,
plata figat referentem, sed hunc no figat
ex bene placito signi, nam hores nunquam
infirmiterunt ut hoc vox, ho, figaret hore
referente, go figat ex refua na go no est
signum ad placitum et consequenter definitio
signi ad placitum no est bona
Ri. Hanc vocem Homo, (et idem dicens
sum de alijs vocib, neity et vestis)
poppe considerari vel ut est qdam
Dicitur a referente, vel ut referat ad alia
rem figatam se: nam humana. go modo
frumta hanc vox ho figat naturaliter, et
a signum nate, ut bene figat naturaliter, et
mentu. ro vero modo figat tm ex
homin bene placito: nam oas voces, oia
verba et nra ad alias res q per sua cam
figat ab herty fuero imposita: Ad ar,
argumentu go in forma Ri. concedo ma:
et distinguo omia: Hanc vox ho, figat ex
ppria na, ut est qdam signu a referen
te, concedo min: ut referat ad figant nam
humana, nego min: ad pbtem minis go,
dem modo Ri. Si n. consideres, ut est qdam
hunc figat referentem ex na sua, no vero
si consideretur ut q respiciens rem figam
se: nam humanam.
Obiaces 40. Contra Divisionem signi 7 obiecti 7.

huerat ad con
ntata hunc na
cederet et fig card
id no faceret
tuetudine go
autu. Sed tu
redunt ad
idem divisione
nu nate, go no
divisione comi
Antecodens. Sign
na sua: go est
af Antec: Na gilia
i nra, sed nota
at go ex na sua
eius pbtem ite
is, et qiferum ad
i: et dicitur in
rat ex na sua
nate con dno con
e primis qis essen
to alia signu
onfor mter au su
caem definitio
figat fil vto
er ab extranea
tautu signu
au placitu huc
fieri de vi voce

Obiectum
Species intelligibiles
et sensibiles et
signa sensibilia.

Signi in signum s'pate, et in Instrumentale
Species intelligibiles, mo et sensibiles et
vere signa, et in non signum in s'pate
neg s'pate; qd d'ini fia data claudicat.
q' d' ma: q'as Doctores spes intelligibi-
les, et sensibiles vocant s'p' agines Obiecto-
rum; q' sunt signa. Probatur min: in pri-
mis spes intelligibilis non e' signum in s'pate
mentale unum ad hoc ut qd representet
Instrumentali dicitur. neq' et e' signum for-
male, unum ne sit conceptus neq' se ipsa re,
q' d' ad hoc s'pate. vera.
Ad hoc s'pate. Species intelligibiles
e' signa, forma materia p'ima, q' et de
sensibilibus dicitur, q' representant obiecta
absq' brevia s'pate cogniti one, et se ipsas
in s'pate potiam cognoscunt s'pate red-
dendo ipso cognoscunt se ipsas et ne-
quaquam aliis q' signis instrumentis q' d' in
re neq' ad s'pate q' d' dicuntur q' d' in
s'pate, q' non s'pate conceptus, e' in signa
intelligibilibus; sed et de sensibilibus existenti-
bus s'pate in potiam, quam in medio s'pate: aere
q' adhuc existentes in aere ordinantur ad
cogniti onem.

Obiectis s'pate Contra Definitionem
signi sensibilia. Conceptus mentis, vel ver-
bum

Species intelligibiles
et sensibiles non
e' conceptus, e' in
signa sensibilia.

Obiectio signi
sensibilia.

... meatis ...
... non representat ...
... signum ...
... in s'pate ...
... conceptus ...
... in aere ...
... ordinantur ...
... ad cogniti onem ...
... s'pate ...
... in potiam ...
... in medio ...
... aere ...
... existentes ...
... in aere ...
... ordinantur ...
... ad cogniti onem ...

hunc mentis (signum frute, ut dicitur) et
 in non representat aliquid; ego signum frute
 non est signum. Ma: et causa: patent. p. b. b.
 mi representare (causare cognitionem) alie
 riy rei, ni potia cognoscente, sed conceptus
 non causat cognitionem, sed conceptus
 representat aliquid. M. m. p. b. b. Conceptus est ipse
 p. b. b. Causa: p. nulla res potest causare signum.
 Respondetur quod potest in actu dupliciter dicens: modo
 de intellectione. Si n. dicatur ut iam multi
 moderni dicunt q. conceptus sit ipsa intellectus
 et q. in sententia D. Thomae dici non potest. tunc
 ad argum. d. m. Conceptus non causare cog-
 nitum, causare tunc hoc est creatura cognoscens
 sicuti quibusdam non causat albedinem,
 sed albu, et hoc sufficit ut dicatur conceptus
 representare; nam in actu hanc sententiam rep-
 sentare (causare) hanc sententiam rep-
 ces, sed in nullo melius d. et soluiq. hoc argum.
 in sententia Thomistarum, in qua certum
 conceptus, seu verbum in qua certum
 in qua cognoscens q. a distincta ab ipso, con-
 templat obiectum: in sententia q. D. Thomae di-
 cendu conceptus est q. distincta ab ipso cog-
 nitu, vel intellectone, et si argum. n. d.
 Sed contra adhuc arguitur conceptus est
 signum frute, et in ipso intellectu conceptus est
 in d. e. contemplant obiectum, ut dicitur. q. d.
 conceptus seu signum frute et q. cognoscens q. d.
 et consequens signum frute et instrumentale
 inter se non distinguent. Probat confus. p. a.
 q. d. ego cognosco imp. in in agere, cognosco
 et

Conceptus est ipse
 met cognitio.
 Item quos.

conclusio.
 Conceptus est imago
 in qua cognoscens
 ad contemplationem
 contemplationem obiecti.

Conceptus est q. d.
 distincta a cognoscens.
 sicuti D. Thomam.

instrumentale
 et sensibiles
 signum in ipso
 a claudicant.
 tres intelligibi-
 agines obiecti
 b. b. m. m. m.
 signum in ipso
 q. d. representat
 tunc de signo in
 et q. signum for-
 ty n. signum
 intelligibiles
 p. m. q. d. de
 representant obiecta
 one, et sensus
 no futina re-
 sensus et n. d.
 in fructu quom-
 sententia q. d. m.
 q. d. in signum
 m. q. d. signum in
 li libit existenti-
 in medio se: aut
 e ordinatur ad
 Definiendum
 mentis, vel ver-
 bum

